

Przegląd systemu

Przetwornik lambda LT3
Sonda lambda LS2
Kombisonda KS1D

www.lamtec.de

System pomiarowy LAMTEC LT3 z LS2 lub KS1D.

Ekonomiczne rozwiązanie pakietowe do jednoczesnego pomiaru CO/O₂ lub pomiaru czystego O₂.

Wraz z przetwornikiem lambda LT3 firma LAMTEC oferuje proste, ekonomiczne urządzenie służące do równoczesnego pomiaru tlenu (O₂) i składników podlegających utlenianiu (CO_e) lub czystego tlenu (O₂).

Przetwornik lambda LT3 firmy LAMTEC wraz z kombisondą LAMTEC tworzy uniwersalne urządzenie pomiarowe stworzone na bazie mikroprocesorów, służące do równoczesnego pomiaru stężenia O₂ i składników gazu podlegających utlenianiu (CO/H₂), przedstawianych jako ekwiwalent CO (CO_e), w gazach w zakresie nadstechiometrycznym ($\lambda > 1$). Do pomiaru czystego tlenu (O₂) można być alternatywnie zastosować sondę LS2 firmy LAMTEC.

LT3 wykrywa wartość napięcia na dwóch elektrodach pomiarowych (U_{O₂} i U_{CO/H₂}). Wartości te powstają z jednej strony z U_{O₂} (krzywa charakterystyczna tlenu) a z drugiej z tak zwanego potencjału mieszanego (U_{O₂} + U_{CO/H₂}). Proces tworzenia się potencjału mieszanego przebiega bardzo szybko, w czasie t₆₀ krótszym niż 2 sekundy. Nawet przy niskich stężeniach gazów palnych, jak np. H₂ lub CO, przetwornik LT3 wykazuje znacznie wyższy potencjał mieszany, niż w przypadku samego pomiaru O₂. Ponadto krzywa charakterystyczna potencjału mieszanego jest znacznie bardziej stroma niż pomiaru O₂, co przy wzroście zawartości niespalonych cząstek prowadzi do szybkiego wzrostu dynamiki czujnika.

Tak więc jednoczesny pomiar CO/O₂ przy pomocy przetwornika LT3 firmy LAMTEC pod względem czułości

Zalety:

- bezpośredni pomiar tlenu (O₂) i składników gazu podlegających utlenianiu (CO/H₂) w spalinach w temperaturze do 1.200°C
- zakres pomiaru O₂: 0 do 21 % obj.
- zakres pomiaru CO_e: 0 do 10.000 ppm
- niezależny od fałszywego powietrza (CO_e)
- nie wymaga przygotowania próbki, pomiar bezpośrednio w wilgotnych spalinach
- czas ustalania do 60 % wartości mierzonej (T60)
- O₂ < 10 sekund przy standardowym poborze próbki
- CO_e < 2 sekund
- temperatura gazu podczas pomiaru do 1.200°C
- niskie zapotrzebowanie mocy grzewczej 20 ... 25 Watt, w zależności od temperatury spalin
- certyfikowana zapora płomienia
- prosta obsługa - podłączenie sondy za pomocą wtyku
- niskie wymagania konserwacyjne
- spełnia wymagania DIN EN 16340

i szybkości jest zdecydowanie lepszy, niż pomiar samego O₂. Jednocześnie dostarcza on najwyższej klasy wartości bazowych dla dalszej regulacji przepływu powietrza i paliwa.

Zasada pomiaru

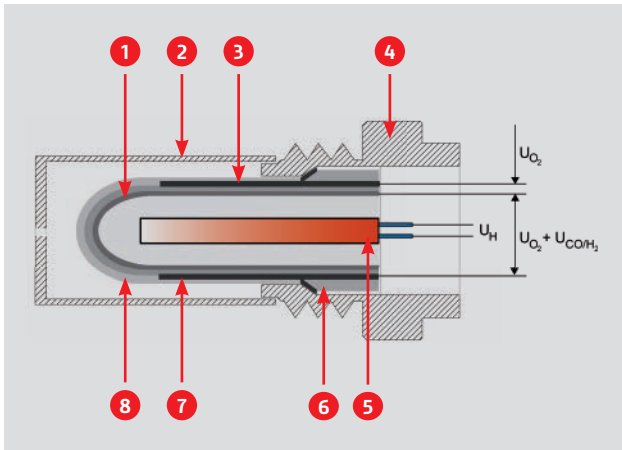
Zasada działania czujnika elektrody O₂:

Kombisonda KS1D firmy LAMTEC bazuje na ogrzewanej elektrochemicznej celi pomiarowej wykonanej z ceramiki cyrkonowej (ZrO₂).

Dysponuje ona 3 elektrodami:

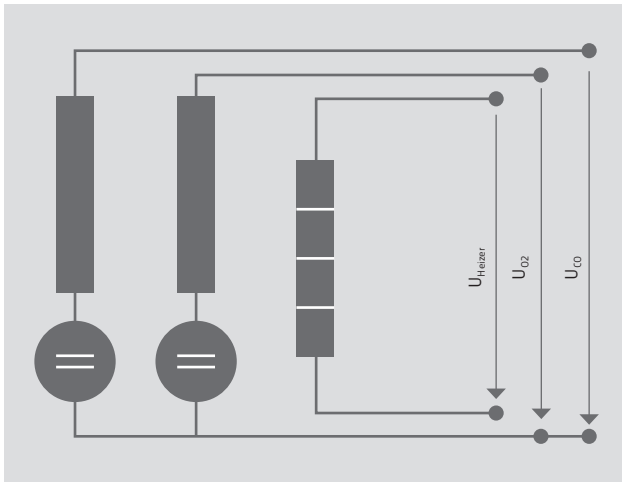
- elektrodą O₂ (platyna)
- elektrodą CO_e (platyna/metal szlachetny)
- elektrodą referencyjną (platyna)

Ceramiczna cela, zaprojektowana jako jednostronnie zamknięta rura, jest wsunięta do kanału wylotowego instalacji spalania, szczelnie oddzielając przestrzeń z gazem odniesienia (otoczenie) od przestrzeni z gazem pomiarowym (kanał wylotowy). Elektroda referencyjna umieszczona jest wewnątrz ceramiki, w przestrzeni z gazem refe-

Zasada instalacji kombisondy KS1D firmy LAMTEC.

- 1 Elektroda referencyjna 2 Osłona z wlotem gazu
 3 Elektroda O₂ 4 Obudowa 5 Grzałka 6 Ceramika
 7 Elektroda CO_e 8 Warstwa ochronna

Einfaches Ersatzschaltbild KS1D.

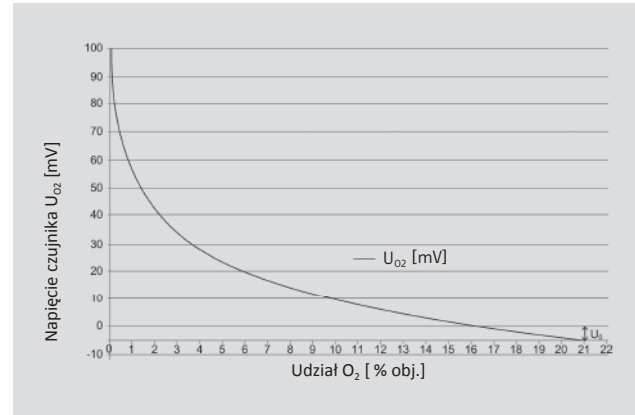
referencyjnym. Elektrody O₂ i CO/H₂ umieszczone są na zewnątrz ceramiki w gazie pomiarowym. Zintegrowana grzałka ogrzewa sondę do temperatury ok. 650 °C. W tej temperaturze ceramika cyrkonowa przewodzi jony tlenu, co skutkuje powstaniem obu sygnałów napięcia czujnika U_{O₂} (między elektrodą referencyjną a elektrodą O₂) i U_{CO_e} (między elektrodą referencyjną a elektrodą CO_e), które podlegają pomiarowi.

Napięcie czujnika U_{O₂} mV odpowiada napięciu znanemu z równania Nernsta, które jest zależne od temperatury czujnika T [K] i logarytmu stosunku cząsteczkowego ciśnienia O₂ między komorą referencyjną a pomiarową, ze stałą k = 0,21543 mV/K i napięciem offsetowym specyficznym dla czujnika U₀mV zgodnie ze wzorem:

$$U_{O_2} = U_0 + kT \ln(p_{O_2,ref}/p_{O_2,mess}).$$

U₀ określa kalibracja sondy do powietrza otoczenia: przy p_{O₂,ref} = p_{O₂,mess} = 0,21 ostatnia część równania staje się zerem, a pomiarowi podlega napięcie offsetowe U₀ = U_{O₂} przy 21% obj. O₂. Typową krzywą charakterystyczną O₂

(UO₂) przy typowej temperaturze czujnika T = 923° [K] z typowym napięciem offsetowym U₀ = -5 mV przedstawia „Krzywa charakterystyczna czujnika w oparciu o równanie Nernsta U_s = f (O₂)“.

Krzywa charakterystyczna czujnika w oparciu o równanie Nernsta U_s = f (O₂).

Zasada działania czujnika elektrody CO_e:

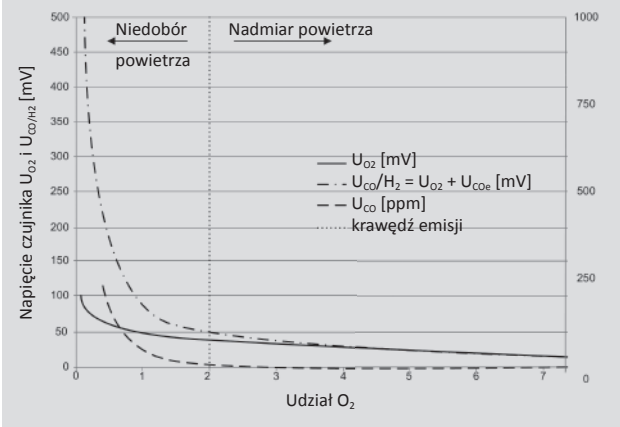
Elektroda CO_e jest identyczna jak elektroda O₂, jednak wykonana z materiału o innych właściwościach elektrochemicznych i katalitycznych, co pozwala na wykrywanie takich składników palnych, jak CO, H₂, itp.

Podczas „czystego” spalania na elektrodzie CO_e zgodnie z prawem Nernsta powstaje napięcie U_{O₂}, a krzywe charakterystyczne obu elektrod są identyczne. W przypadku złego spalania i obecności składników palnych na elektrodzie CO_e powstaje dodatkowe napięcie U_{CO_e} inne niż to z równania Nernsta, a krzywe charakterystyczne obu elektrod rozpraszają się (patrz „Typowy przebieg sygnałów obu napięć czujnika KS1D”).

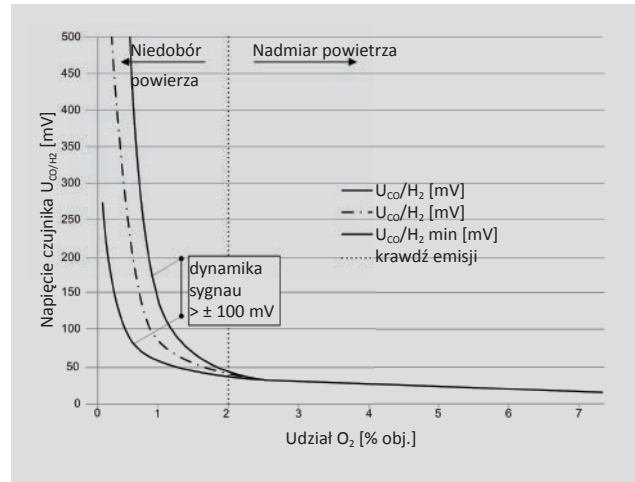
Całkowity sygnał czujnika U_{CO₂/H₂} na elektrodzie CO_e wynika z sumy dwóch napięć U_{CO₂/H₂} = U_{O₂} + U_{CO_e}. Jeśli od całkowitego sygnału czujnika odejmiemy znaną zawartość tlenu - zmierzoną przez elektrodę O₂ - otrzymamy U_{CO_e} = U_{CO₂/H₂} - U_{O₂}, z którego ostatecznie uzyskamy stężenie składników palnych CO_e w ppm. W „typowym przebiegu sygnałów” obu napięć czujnika KS1D można zaobserwować typowy przebieg stężenia CO_e (linia przerywana) przy stopniowej redukcji zawartości O₂. Podczas przesunięcia do obszaru z niedoborem powietrza na tzw. krawędzi emisji dochodzi do znacznego wzrostu stężenia CO_e, spowodowanego złym / niepełnym spalaniem w wyniku niedoboru powietrza. Przedstawiono obie powstałe krzywe sygnałowe U_{O₂} (ciągła) i U_{CO₂/H₂} (kreskowo-kropkowa) kombisondy KS1D. W obszarze nadmiaru powietrza przy czystym spalaniu wolnym od CO_e oba sygnały czujników UO₂ i U CO/H₂ są identyczne i wskazują zgodnie z prawem Nernsta aktualną zawartość tlenu w kanale wylotowym. W pobliżu krawędzi emisji, w związku z dodanym sygnałem CO_e innym niż ten w oparciu o prawo Nernsta, sygnał czujnika UCO/H₂ elektrody CO_e wzrasta nieproporcjonalnie.

Typowa krzywa sygnału obu napięć U_{O_2} i U_{CO/H_2} czujnika KS1D, w zależności od udziału O_2 w kanale wylotowym. Dodatkowo podano typowy przebieg składników palnych CO_e .

W celu odnalezienia krawędzi emisyjnej, oprócz bezwzględnych sygnałów czujnika U_{CO/H_2} i U_{O_2} , można wykorzystać względną zmianę sygnału czujnika po czasie dU_{O_2}/dt i $dU_{CO/H_2}/dt$, a zwłaszcza dynamikę sygnału U_{CO/H_2}

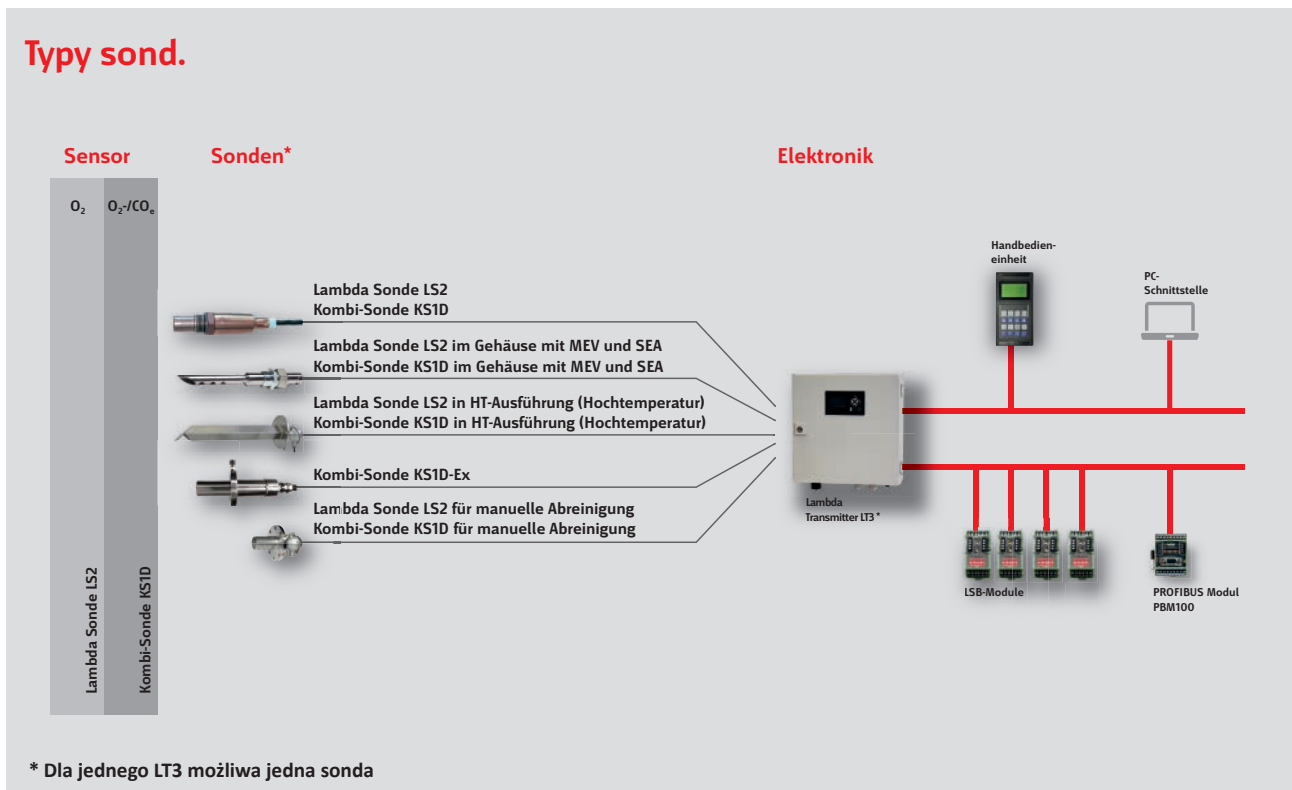
Typowy przebieg sygnałów obu napięć czujnika KS1D.

Dynamika sygnału elektrody $CO_e U_{CO/H_2}$ w obszarze deficytu powietrza

i U_{O_2} elektrody CO_e (patrz: „Dynamika sygnału elektrody w obszarze deficytu powietrza“).

Przegląd systemu.

System podstawowy.

LT3 z interfejsem użytkownika.

LT3 ze zintegrowaną jednostką obsługową.

Podłączenia LT3 od spodu.

Wersja LT3: LT3 SA.

Przetwornik lambda LT3 firmy LAMTEC dostępny jest w różnych wariantach wykonania: z lub bez interfejsu użytkownika lub jednostki obsługowej. Interfejs użytkownika (UI) umieszczony jest na przednich drzwiczkach i oferuje następujące funkcje:

- wprowadzanie hasła,
- wyświetlenie wartości pomiaru O₂ i CO,
- informacje o sondzie i rodzaju paliwa, o ostrzeżeniach i zakłóceniach, o wersji oprogramowania, CRC i numerze seryjnym,
- kalibracja pomiaru,
- ustawienia konserwacji, czasu filtracji, wyjść analogowych, wymiany sondy, wyświetlacza, a za pomocą zintegrowanej jednostki obsługowej można dodatkowo dokonać ustawień wszystkich pozostałych funkcji i parametryzacji.

Od spodu urządzenia umieszczone są następujące podłączenia:

- zasilanie,
- przyłącze sondy KS1D (sygnał sondy/grzałka sondy),
- zewnętrzne przyłącze LSB dla PC (wykorzystanie oprogramowania PC LSB),
- gniazdo do podłączenia LAMTEC SYSTEM BUS,
- gniazdo do podłączenia modułu LSB.

Przetwornik lambda LT3 SA

- W wersji LT3 SA przetwornik lambda dostępny jest w obudowie o stopniu ochrony IP65. Wersja ta nadaje się do zastosowania na zewnątrz. Pełna obsługa urządzenia odbywa się za pośrednictwem zintegrowanej jednostki obsługowej.

Sondy.

Sondy firmy LAMTEC umożliwiają bezpośredni pomiar O_2 (sonda lambda LS2) lub równoczesny pomiar stężenia O_2 i składników gazu podlegających utlenianiu (CO/H_2) przedstawionych jako ekwiwalent CO_e (kombisonda KS1D).

Sonda lambda LS2 Kombisonda KS1D

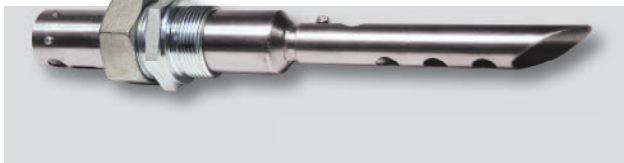
Właściwości:

- Pomiar bezpośredni w wilgotnych spalinach o temperaturze do 300 °C.
- Stopień ochrony IP42, podczas montażu na zewnątrz sondę należy zabezpieczyć przed wodą, śniegiem itp.

Zastosowanie:

- Gaz ziemny, olej opałowy EL.

Sonda lambda LS2 w obudowie standardowej Kombisonda KS1D w obudowie standardowej

Właściwości:

- Pomiar bezpośredni w wilgotnych spalinach o temperaturze do 300 °C.
- Stopień ochrony IP42, podczas montażu na zewnątrz sondę należy zabezpieczyć przed wodą, śniegiem itp.

Zastosowanie:

- Gaz ziemny, olej opałowy EL.

Sonda lambda LS2 HT (dla wysokich temperatur) Kombisonda KS1D HT (dla wysokich temperatur)

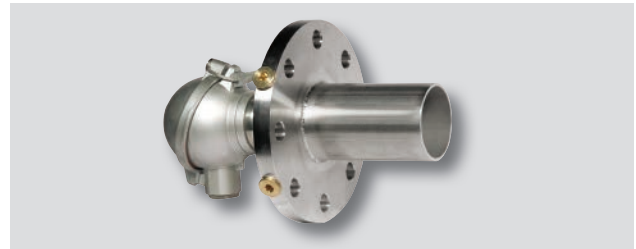
Właściwości:

- Pomiar bezpośredni w wilgotnych spalinach o temperaturze do 1.200 °C.
- Możliwa półautomatyczna kalibracja podczas pracy za pomocą gazu wzorcowego.
- Stopień ochrony IP65.

Zastosowanie:

- Gaz ziemny, olej opałowy EL, węgiel, zanieczyszczone spaliny (opcjonalnie dostępna instalacja oczyszczająca).

Sonda lambda LS2 do czyszczenia ręcznego Kombisonda KS1D do czyszczenia ręcznego

Właściwości:

- Pomiar bezpośredni w wilgotnych spalinach o temperaturze do 450 °C.
- Możliwa półautomatyczna kalibracja podczas pracy za pomocą gazu wzorcowego.
- Stopień ochrony IP65.
- Czyszczenie ręczne sprężonym powietrzem.

Zastosowanie:

- Gaz ziemny, olej opałowy EL, olej opałowy S, węgiel, paliwa specjalne, biomasa.

Kombisonda KS1D-Ex

Właściwości:

- Pomiar bezpośredni w wilgotnych spalinach o temperaturze do 1.200 °C.
- Możliwa półautomatyczna kalibracja podczas pracy gazem wzorcowym.
- Stopień ochrony IP65.
- ATEX: Ex II 2 G Ex d IIB+H2 T3 Gb(-20 do +60 °C).

Zastosowanie:

- Gaz ziemny, olej opałowy EL, olej opałowy S, węgiel, paliwa specjalne.

Elementy opcjonalne.

Moduły LSB

Moduły LSB są uniwersalnie stosowanymi modułami wejściowymi i wyjściowymi, sterowanymi za pomocą LAMTEC SYSTEM BUS. Każdy moduł wywoływany jest za pomocą wcześniej ustawionego adresu. Ręczna aktywacja wyjść przekaźnikowych odbywa się za pomocą przełącznika.

Wyjścia analogowe:

Dla wyjść analogowych przewidziane są dwa moduły:

- moduł prądowy z 4 wyjściami analogowymi od 0/4 do 20 mA
- moduł napięciowy z 4 wyjściami analogowymi 0/2 do

Wyjścia cyfrowe:

Wejścia cyfrowe:

Cyfrowy moduł LSB dysponuje 4 wejściami. Istnieje możliwość szybkiego połączenia dwóch modułów przy pomocy wtyku mostkującego, i tym samym zwiększenie liczby wejść do 8.

Moduł LSB do obliczania wydajności spalania:

Moduł wydajności spalania cechuje się następującymi właściwościami:

- dwa wejścia Pt100 do wykrywania temperatury

- spalin i temperatury otoczenia,
- dwa wyjścia analogowe 0/4 do 20 mA do emisji danych o temperaturze spalin i wydajności,
- zasilanie 24 VDC / 50 mA.

Magistrala PROFIBUS:

Moduły feldbus są połączone do LSB. Komunikacja magistralą PROFIBUS zapewnia wiele korzyści w dziedzinie połączenia w nadrzędny system sterowniczy.

- instalacja bezpośrednia w LT3 lub zewnętrzna, np. w skrzynce przyłączeniowej,
- szybki i dokładny transfer wartości procesowych,
- bezpośredni odczyt wejść i wyjść,
- zdalna diagnostyka poprzez odczyt historii błędów.

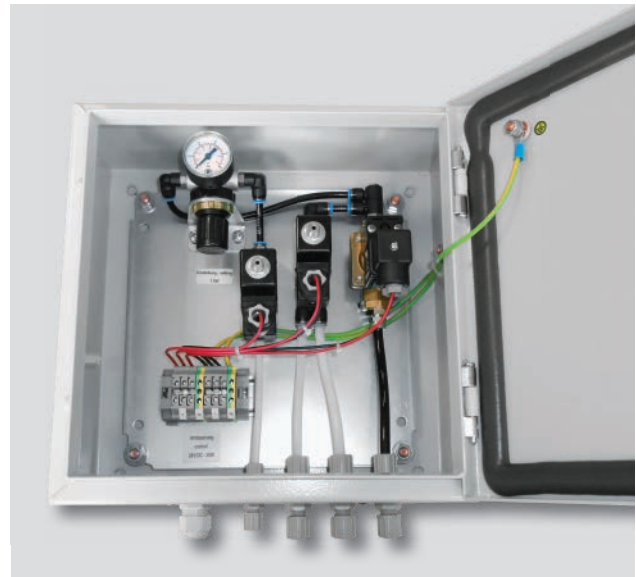
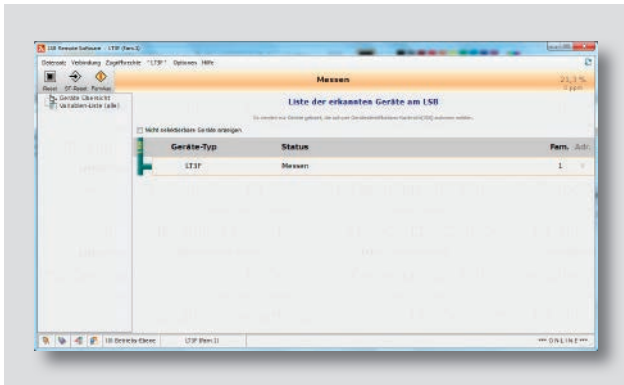
Ręczna jednostka obsługiwa

W przypadku urządzenia bez interfejsu użytkownika obsługa może odbywać się za pomocą ręcznej jednostki obsługowej. Połączenie między ręczną jednostką obsługową a przetwornikiem lambda LT3 nawiązywane jest za pośrednictwem LAMTEC SYSTEM BUS.

Oprogramowanie LSB

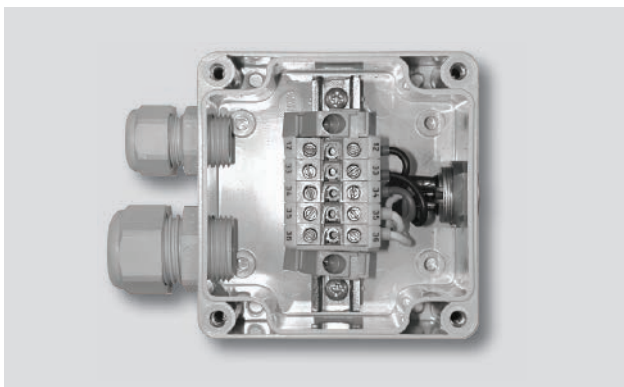
Dzięki interfejsowi PC modułu LSB-USB praca z przetwornikiem lamda LT3 stała się jeszcze bardziej komfortowa. Urządzenie można obsługiwać zdalnie za pomocą notebooka. Przy jego pomocy można archiwizować konfiguracje i dane krzywych - zabezpieczenie danych, które następnie w sytuacji awaryjnej można ponownie wgrać, i tym samym skrócić czas uzyskania gotowości operacyjnej. Zastosowanie oprogramowania LSB pozwala na wywołanie i monitorowanie przetwornika lamda z biura, bez konieczności przebywania w miejscu jego montażu.

Jednostka czyszcząca dla kombisondy KS1D.

Skrzynka przyłączeniowa sondy SAK

Skrzynka przyłączeniowa sondy SAK przeznaczona jest do mostkowania większych odległości między LT3 a sondą, bez konieczności użycia przedłużacza (> 2 metry). W tym celu gniazdo przyłączeniowe sondy i zaślepkę należy wymienić na dostarczone dławiki kablowe. SAK wyposażony jest w listwę zaciskową i implementację na wtyczce sondy.

Jednostka czyszcząca kombisondy KS1D

Dla zastosowań, w których zachodzi potrzeba użycia urządzenia czyszczącego, LAMTEC przygotował jednostkę czyszczącą, zintegrowaną w osobnej zabudowie ściiennej. Sterowanie nią odbywa się przez LT3 lub bezpośrednio przez system sterujący procesami.

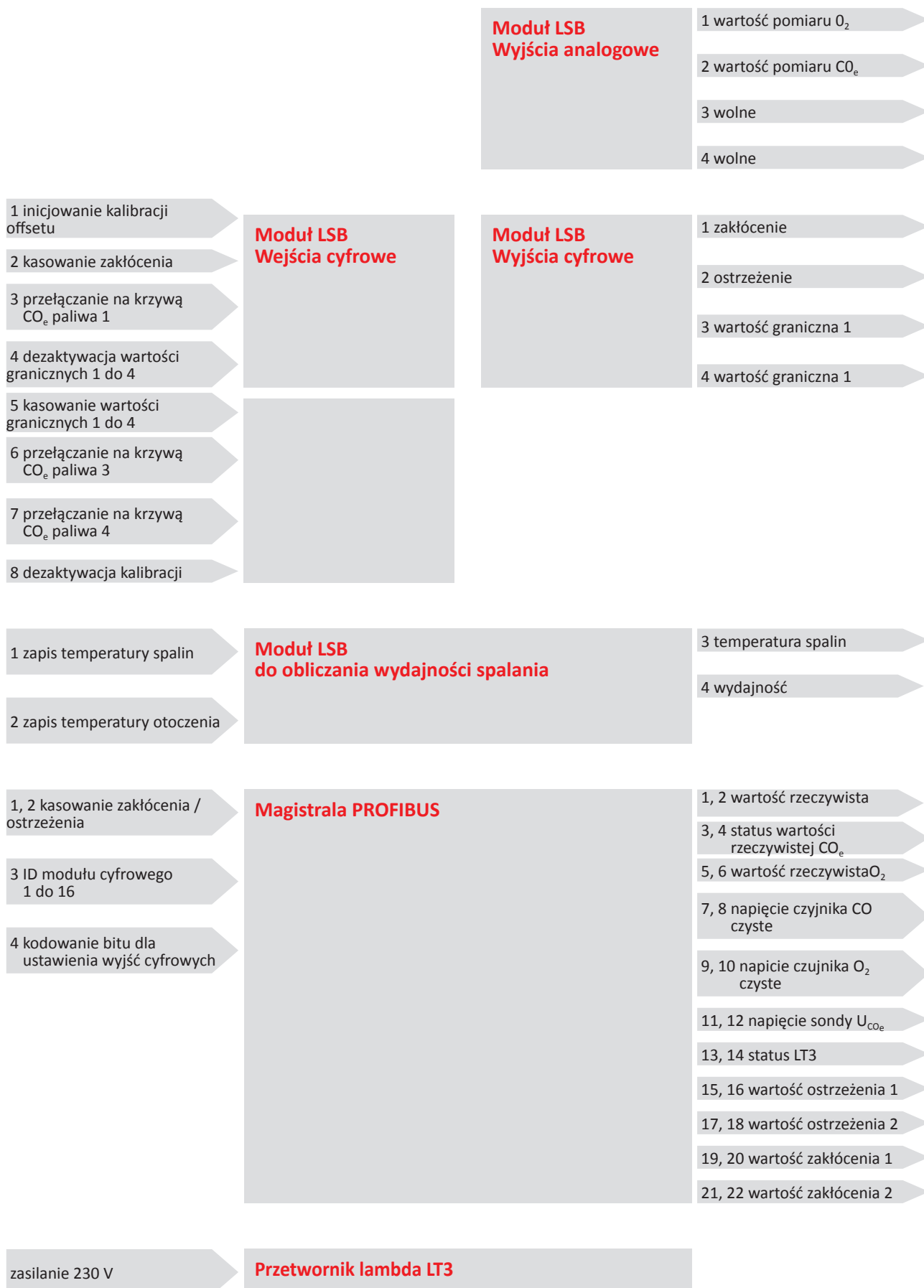

łącza jednostki czyszczącej.

Wejścia.

Wyjścia.

Notatki.

Horizontal dotted lines for notes.

Notatki.

**LAMTEC Meß- und Regeltechnik
für Feuerungen GmbH & Co. KG**

Wiesenstraße 6
D-69190 Walldorf
Telefon: +49 (0) 6227 6052-0
Telefax: +49 (0) 6227 6052-57

info@lamtec.de

www.lamtec.de

